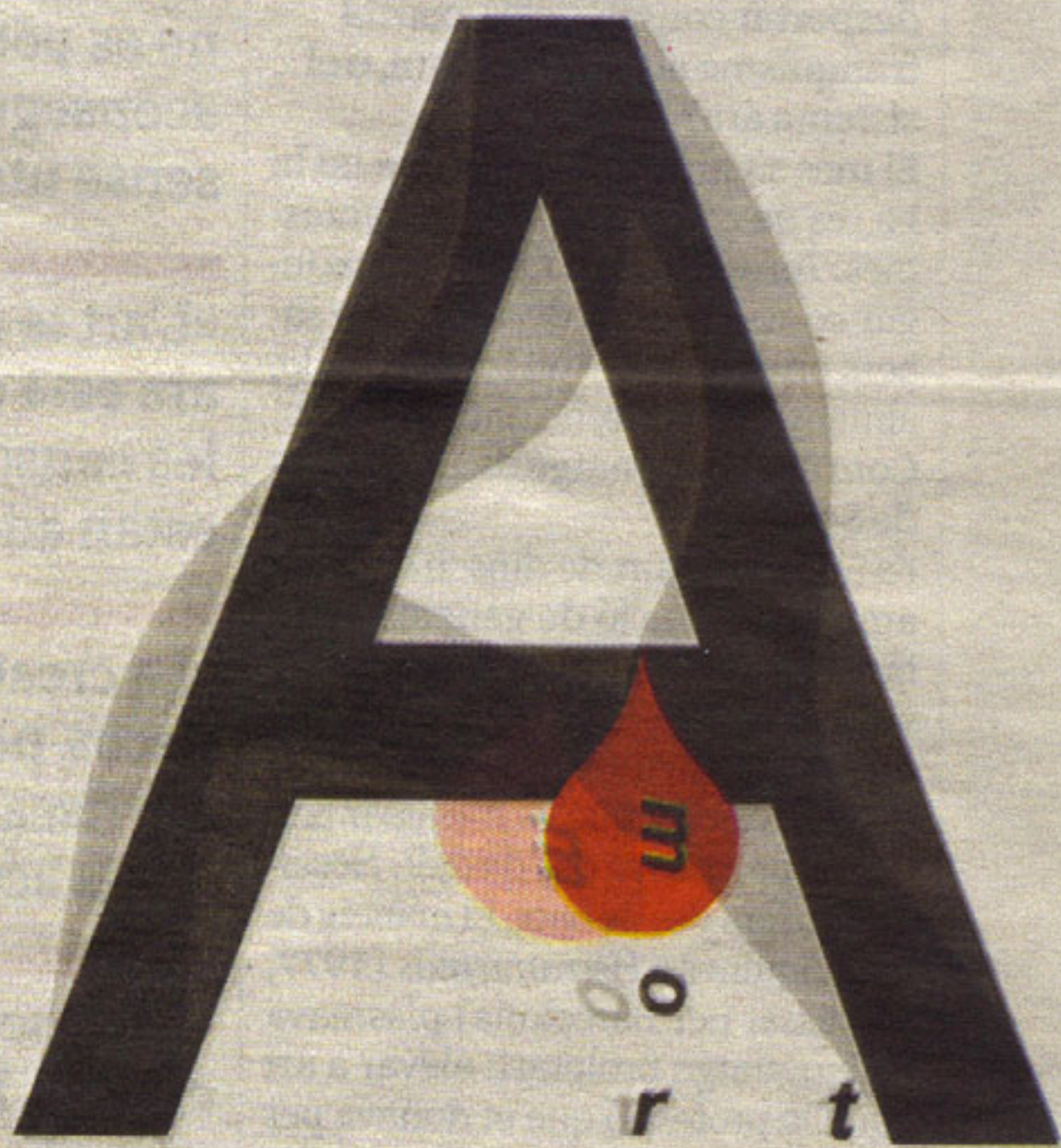

Una escultora rescatada de l'oblit

Una nova novel·la explica la vida de Marga Gil

ANA MARÍA
MOIX
ESCRITORA

SILVIA ALCOBA

Marga Gil Roësset. ¿Algun lector en sap res, d'aquest nom? Segurament no gaires. Confesso que jo tampoc fins fa molt poc. De fet, vaig tenir-ne un coneixement fugaç als anys vuitanta, arran d'una visita a la Casa-Museu de Juan Ramón Jiménez, a Moguer, però el vaig oblidar immediatament, encara que en la meua memòria va quedar una breu història de la persona que en vida així es deia: Marga Gil Roësset. Fa uns 30 anys vaig visitar la Casa-Museu de l'il·lustre premi Nobel, convidada per qui n'era director, el poeta i novel·lista Juan Cobos Wilkins. En el recorregut pels espais de la casa, ens vam aturar en una sala que allotjava taules i aparadors amb objectes que van pertànyer als seus antics amos, i, en un ra-

kins l'aparatós ram, va aparèixer una imatge plasmada en un quadre, un dibuix d'una jove d'espectacular bellesa: "Marga Gil Roësset, saps qui és?", em va demanar el meu guia. I, davant la meua ignorància, em va explicar que es tractava d'una escultora que, perdudament enamorada de Juan Ramón, es va suïcidar als 24 anys, amb gran consternació de la seva família i la del poeta. El ja granadet conserge de la Casa-Museu, que es va encarregar de guardar l'immo- ble abandonat durant anys i durant tota l'època de reconstrucció, i que acudia diàriament al que seria el futur museu per orejar el que llavors eren només ruïnes, era qui, ara, gelós de la reputació dels seus amos (Juan Ramón i Zenobia), col·locava diàriament l'enorme ram de flors davant del dibuix de la jove suïcida perquè el visitant no la

Mentre que les dones desfetes són oblidades, els homes destruïts ens arriben com a genis

fos una xacra per a la memòria del poeta i de la seva esposa. Inútil explicar-li que l'amor de la desgraciada escultora va ser merament plàtonic i que Juan Ramón va guardar un comportament irreprotxable respecte a la noia. Cada dia el conserge, abans d'obrir el museu, ocultava el dibuix de la jove morta. I Cobos Wilkins, també cada dia, apartava el gerro de flors perquè el visitant pogués veure el dibuix. Al cap d'una estona, el conserge tornava a ocultar el rostre de la morta amb les flors. Així durant anys.

La veritat és que vaig oblidar

luz (El Funamblista), de Marga Clark, magnífica fotògrafa i poeta, neboda de l'escultora Marga Gil, que es va matar disparant-se un tret a Madrid el 1932, als 24 anys, quan el seu nom destacava en els ambients artístics de l'època com el d'una artista precoç, desbordant de talent, que començava a brillar en l'àmbit de l'escultura i del dibuix amb exposicions que li van valer crítiques més que elogioses. Però, encara que reconeguda ja en vida, el silenci es va abatre damunt del seu nom i la seva obra arran del seu suïcidi. Mai més es va parlar de Marga Gil. Ni en públic ni, pel que sembla i segons llegim en la novel·la de la seva neboda, en privat, ja que la família es negava a fer-ho, segons ens explica Marga Clark en la seva novel·la, el propòsit de la qual és retornar a la vida la figura i l'obra de la malaurada artista. Una artista que inevitablement ens recorda Camille Claudel (1864-1947), l'escultora amant i col·laboradora d'Auguste Rodin. La depressió i, pel que sembla, l'alcoholisme en què la van sumir les seves dramàtiques relacions amoroses amb l'escultor, casat, no quadraven amb la moralitat del seu cèlebre germà, l'escriptor Paul Claudel, que no va dubtar a tancar-la en un manicomí, on va passar els últims 30 anys de la seva vida, oblidada de familiars i amics, ni a esborrar el seu nom i la seva obra de la història de l'art, que no la va recuperar fins als anys vuitanta, arran de la publicació de la biografia que sobre ella va escriure Anne Delbée i de la versió cinematogràfica que de la seva vida va realitzar Bruno Nuytten, interpretada per Isabelle Adjani i Gerard Depardieu. Van passar 70 anys des de l'internament de l'artista fins al seu redescobriment a través d'exposicions en les quals el públic (i els historiadors de l'art) van tenir ocasió d'admirar les seves escultures, moltes de les quals s'havien atribuït a Rodin.

¿Hi ha gaires Camille Claudel, gaires Marga Gil, enterrades en l'oblit a causa de comportaments indignes com ara el suïcidi o desastres sentimentals capaços d'arrossegar a la depressió? La història de la literatura i de l'art és abundant en figures de gran talent que van posar fi a la seva vida o la van destruir a força d'un desafortat consum d'alcohol o de drogues. Si van ser homes, han arribat fins a nosaltres adornats per l'aurèola de genis. Si van ser dones, no tenim notícia de la seva existència ni de la seva obra, o, en el millor dels casos, hem d'esperar que algú, com ara ha fet Marga Clark amb la seva novel·la, les ressusciti 80 anys després de la seva mort.